

Pretiuu prenumeratiunei
pentru partile Austriei si
Ungariei: pe 1. anu 4 fl.
pe 1/2 anu 2 fl. v. a.
pentru alte tieri pretiuu
indoitu.

SPERANTIA.

Fóia literaria-bisericésca.

Banii de prenumeratiune
si corespundintiele sunt
de a se adresá franco
catra Redactiunea „Spe-
rantiei“, la Aradu, strat'a
Capelei, Nr. 26.

Organulu societatei de lectura a teologiloru romani din Aradu.

Foi'a acést'a sub auspiciile superioritatei scolastice ese de dóue ori la luna, anume la 1. si 15. a fiescecareia luni, sub redactiunea colegiala a teologiloru: *Custante Gurbanu, Ioanu Besanu, Iustinianu Cernetiu si Georgiu Morariu.*

Concursulu pentru parochii.

Stá in interesulu comuneloru besericesci si cu deosebire in interesulu teologiloru aspiranti la vre-o parochia vacanta a scí catu mai respicatu procedur'a, ce trebue urmata la deplinirea vacanteloru parochii. dupa pasirea in viétia a statutulu organicu alu besericea romane gr. or. din Ungari'a si Transilvani'a.

Care a avutu parte de esperintie pe terenulu besericescu. acél'a va scí: cá statutulu nostru organicu nu ni dá totdeun'a destula indrumare pentru tóte casurile. ce potu obveni in administratiunea besericésca. Acést'a inse nimicu nu deróga statutulu nostru, mai alesu déca scimu: cá sub urginti'a necesitatei de a avé noi catu mai eurendu o base la cladirile ulterioari. congresulu din anulu trecut a lasatu multe pe viitoriu. cá acelea se se reguleze mai apoi pe basea principiелoru depuse in statutu.

Cu acést'a ne sentimu justificati déca luandu tem'a ce o indicaramu mai susu, in privinti'a ei nu vomu indrumá pre cei interesati oblu la statutulu nostru organicu: ei ni vomu luá voia de a incercá in foi'a nóstra se coadunámu despusetiunile relative ale statutulu si acele se le completámu cu unele combinari de ale nóstre, care socotimu cá escurgu din natur'a lucrulu si din praes'a universale.

On. publicu cetitoriu va scí de o potriua cu noi cá incercarea nóstra nu e menita a trece de vre-o instructiune oficiósa. ce nici nu cade in competinti'a nóstra. ei aceea e de a se considerá numai de unu simplu articlu diurnalisticu. prin care amu dorí se damu indemnú si altor'a spre a ne insoci in studiarea statutulu nostru organicu si in aflarea mesurелoru, prin care se se póta depliní scaderile, ce aparu la studiarea acélui'a.

Lasámu de asta-data se judece altii: déca in impregiurarile actuali senguru numai testimoniulu datu dela institutele nóstre teologice e de ajunsu pentru de a poté fi cineva consideratu de aptu pentru ori care beneficiu parochialu. fia acél'a bine séu reu dotatu, séu dóra e mai dreptu ca se se aiba privintia si la pregatirile scientifice de mai nainte, care la teologii nostri anca asta-di sunt fórté diferite.

Unic'a impregiurare, ce o amintimu de osebi e: cá statutulu nostru organicu nu deobliga la esame consistoriale pre acéa. care unu acumu preoti chirotoniti, aspira la vre-o parochia vacanta, presupunenduse firesce, cá densii sub sistemulu de mai nainte au trecut prin censuri de aceste.

Dar ca se ni resolvimu tem'a nóstra, ce ni o aleserámu pentru numerulu acést'a, petrecemu in foi'a nóstra unele puncte, care potu desierbí spre orientare la deplinirea statiuniloru vacante preotiesci: étale: *)

1. Teologii absoluti provediuti cu testimoniulu teologicu si cu carte de botediu, au a recurge la consistoriulu eparchialu pentru a li se concede depunerea asameloru consistoriali nainte unei comisiuni permanente esaminatorie. Nainte de esaminare are a depune fiesce-care o tacsá de 20 fl. in folosulu fondulu eparchialu; éra in casulu seraciei au a cere in recursulu datu la consistoriu, a li se iertá tacs'a, spriginindu rogarea cu atestatu formalu de paupertate. Despre resultatulu esameloru consistoriali li se dá adeverintia dela comisiunea esaminatoria, care dimpreuna cu tóte alte documinte de cualificare se alatura la rogamintea, care la casulu vre-unui concursu se ya dá la respectivulu comitetu parochialu.

2. Dupace vre-o statiune preotiesca e dechiarata

*) A se conferi cu statutulu organicu §§. 7, 9, 13, 16, 23, 33 si 121.

prin concernintele consistoriu de vacanta: comitetulu parochialu din respectiv'a comuna, avendu inainte intielegere cu protopopulu seu, eserie concursu pentru ocuparea vacantei statiuni, punandu unu terminu potrivit pentru darea recursurilor. — (In impregiurarile de acumu ar fi de doritu ca tôte publicarile de concursu se se faca ex offo in „Telegrafulu romanu“ care ar fi chiamatu la rangulu unei foi oficióse, pentru tôte trebele besericesci ale intregi Metropolii.)

3. Espirandu terminulu concursului, comitetulu parochialu face o lista despre toti recurintii, la aceea adauge observarile sale in privinti'a fiesce carui recurrence. si acésta lista dimpreuna cu tôte recursurile la protopopulu seu pentru vedere si censurare.

4. Déca protopopulu are observari la list'a trimisa dela comitetulu parochialu, acelea le comunica cu comitetulu si in acestu modu conferinti'a intre protopopu si comitetu (déca se póte in persóna in fati'a comitetului, déca nu, in scrisu) se mana pana atunci, pana candu prin o contielegere din ambele parti nu se primesce o lista finale de candidati dintre cei ce au concursu. La casu, candu nici decumu nu ar succede contielegerea intre protopopu si comitetu treb'a candidaturi o decide consistoriulu eparchialu.

5. Dupa stabilirea listei de candidati, protopopulu indica pe cutare di sinodu parochialu in respectiv'a comunitate si terminulu sinodului se publica in beserica cu optu dile mai nainte, spunenduse si obiectulu, pentru care e conchiamatu; éra la terminulu defiptu sinodulu sub presiedinti'a protopopului pasiesce la alegere, margininduse la list'a candidatoru. Alegerea se decide prin majoritatea membriloru sinodali, cari sunt de fatia, éra la casu, candu voturile aru fi asemene, decide presiedintele. Protocolulu alegerei dimpreuna cu tôte recursurile, care numai au intratu si cu tôte celelalte acte se susterne scaunulu protopopescu pentru esaminare si de acolo la consistoriulu eparchialu spre revedere, unde apoi se despune in privinti'a chirotonirei alesului, déca nu intrevinu esceptiuni fundate.

6. Cei ce au esceptiuni fundate in contra actului séu a rezultatulu alegerei, in restimpu de 14. dile dela alegere potu face recursu la scaunulu protopopescu, care recursu apoi se inaintéza la consistoriulu eparchialu spre decisiune.

Copi'a cerculariului episcopescu de datulu Aradu, 24. Iuliu, 1869. Nr. 874. catra toti protopresviterii din dieces'a Aradana.

Preacinstite Domnule Protopresbitere!

Dupace Maiestatea Sa. Imperatulu si Regele nostru apostolicu, cu preanalt'a resolutiune din 28 Maiu a. e. s'au induratu a intari cu cevasi modificari *statutulu organicu* alu besericei nóstre romane greco-orientali din Ungari'a si Transilvani'a. asiediatu prin congresulu nostru besericescu, ce fú conchiamatu la Sibiu pe 16. Septemvre 1868 — Noi avendu in vedere harti'a Eselentiei Sale. Preasantitulu Domnu Archi-Episcopu si Metropolitu Andreiu Baronu de Siagun'a. de datulu 19. Iuliu a. e. Nr. AEM. 36. aflamu de bine a decretá: ca pomenitulu statutu organicu alu besericei nóstre. dupa tiesetur'a intarita de Maiestatea Sa. numai de catu se intre in viétia in cuprinsulu intregi Nostre eparchii. si adeva in asia modru: ca punerea aceluasi in viétia se se incépa in ordulu naturale dela partile mai mici si inferiori constitutive ale provinciei metropolitane. adeva dela parochii. si de acolo treptatu se se pasiesca in sus la constituirea partiloru organice superiori: spre care scopu dara in specialu decretámu urmatóriele:

I. Pentru constituirea sínódeloru, comiteteloru si a epitropieloru parochiali.

1. Delocu dupa publicarea ordinatiunei acesteia, in fiesce care comunitate besericesca preotulu localu, in insocire cu epitropii (curatorii) besericesci si cu alti fruntasii comunali. *va conscrie* esactu pre toti acei membri ai comunitatei besericesci. cari dupa §. 6. alu statutulu organicu. cu privire si la §. 2. totu alu aceluasi statutu. au dreptu de a lua parte in sinodulu parochiale. — Unde intr'o comunitate sunt mai multi preoti in activitate: acolo se recere concursulu tuturor'a la acésta conscriptiune. carea terminanduse catu se póte mai cu grab'a. cu subscrierea preotimei locali si a altoru membri comunali, cari au asistatu la conscriere. se va tramite de locu protopresviterulu tractuale. In cele-lalte modalitatea conscrierii se lasa pe bun'a chipzuéla a preotimei si a fruntasiloru comunali.

2. Protopresviterulu. primindu conscriptiunile prescise in punctulu 1. — acumu la prim'a intrare in viétia a noului organismu besericescu. dupa bun'a lui chipzuéla *va pune osebite terminuri* la singuratecele comunitati pentru constituirea si tienerea sinodului parochiale, unde pentru astadata, cu privire la §§. 9. si 10. ai statutulu, va avé elu ensusi a duce presidiulu. — La defigerea osebiteloru terminuri pentru osebitele comunitati parochiali. va trebui tienutu de regula: ca de o parte constituirea sínódeloru parochiali se se intemple catu se póte mai curundu: éra de alta parte la fiesce care comunitate se fia timpu

de ajunsu pentru a se poté vesti in beserica, celu putienu cu optu dile mai nainte, terminulu sinodului, care poté cadé pe ori-ce di a septemanei.

3. La terminele prefapte esindu protopresviterulu in fati'a locului singuraticeloru comunitati, dupa celebrarea santei liturgii si dupa chiamarea duchului santu prescria in §. 8. alu statutului, va pasi la constituirea *sinodului*, cetindu list'a membrilor conscrisi dupa punctulu 1. si rectificandu-o aceea dupa cum dóra va poffi maioritaea membrilor netrasi la indoie'la. — Ocasionea acést'a deosebi o va folosi protopresviterulu, spre a invetiá pre poporu despre dreptulu, ce i s'au acordatu prin statutulu organicu in diregea trebiloru besericesci, precum si despre lips'a, de a fi totu insulu cu cea mai curata anima la folosirea acestui dreptu, avendu in vedere senguru numai folosulu comunu alu besericeí.

4. Constituinduse sinodulu parochiale, acést'a totu sub presiedinti'a protopresviterului tractualu alege numai de catu pre membrii *comitetului parochiale*, si dupa aceea de osebi pre membrii *epitropiei parochiale*, cu reflectare la §§. 15. 17. 18. 24. 25. si 26. ai statutului; éra altu feliu de obiecte la acést'a prima constituire nu se voru desbata in sínódele parochiale, ci la casu de lipsa se va conchiamá sinodulu pe alta data, dupa §. 12. alu statutului organicu.

5. *Comitetele* si *epitropiele* parochiale, constituite in modruhu espusu sub punctulu precedinte, voru intrá numai decatu in activitate, cu observarea §§-loru 17—28. ai statutului organicu.

II. Pentru constituirea sínódeloru, scauneloru, comiteteloru si a epitropieloru protopresviterali.

6. Cu privire la §§. 38. 40. si 140. ai statutului organicu, dela consistoriulu eparchialu se vá edá in modru supletoriu impartirea singuraticeloru protopresviteraturi cate in 16. séu 24. de cercuri electorali, dupa cumu adeca protopresviteratulu numera mai putienu séu mai multu de 20.000 de suflete. — In data ce va esi acést'a impartire, fiesce care cercu electoralu va alege cate *unu membru mirénu* in sinodulu protopresviterale dupa urmatóri'a modalitate:

a) Terminulu alegerii se defige prin protopresviterulu tractuale, in catu e cu potintia pentru tóte cercurile electorali pe un'a aceea si di.

b) Déca o comunitate singura de sine forméza unu cercu electoralu: acolo alegatorii desemnati in §. 40. alu statutului organicu, se aduna si facu alegerea unui membru pentru sinodulu protopresviteralu sub presiedinti'a parochului locale, ori sub a protopresviterului tractuale, déca acel'a e de fatia.

c) Déca unu cercu electoralu se compune din doue séu mai multe comunitati: protopresviterulu, in catu densulu nu poté fi de fatia, denumesce de presiedinte alu corpului electoralu pre celu mai aptu dintre preotimea comuneloru respective, avendu —

precatu se poté — privintia si la antaiatatea verstei; totu odata desémna si loculu, care socóte a fi mai indemanatecu pentru efectuarea alegerii.

d) Déca o singura comunitate forméza doue séu mai multe cercuri electorali: acolo comunitatea alegatorilor, sub presidiulu normisatu mai sus, séu alege la olalta atati'a membri la scaunulu protopresviterale cate cercuri electorali representa ea: séu se decompone in cercuri electorali dupa numerulu membrilor, ce sunt de a se alege pentru sinodulu protopresviterale.

e) La casu, candu preotimea aru fi impedecata, si protopresviterulu nu aru fi facutu alta dispusetiune, — corpulu alegatorilor si alege din sinulu seu presiedinte pentru conducerea alegerii.

7. Pentru alegerea membriloru *de statulu preotiescu* in sinodulu protopresviterale, preotimea din intregulu protopresviteratu, la terminulu defiptu timpuriu de catra protopresviterulu tractuale, se aduna la loculu desemnatu prin acelasi protopresviteru, si acolo sub presiedinti'a protopresviterului, cu bagare de séma la §§. 38. si 40. ai statutului, alege numerulu prescrisu alu membriloru preotiesci pentru sinodulu protopresviterale.

Fiindu impedecatu protopresviterulu tractuale, preotimea adunata si alege din sinulu seu presiedinte pentru conducerea alegerii, déca din partea consistoriului eparchialu nu se va fi facutu alta provisiune.

8. Alegerea membriloru pentru sinodulu protopresviteralu atatu din partea preotiesca, catu si din cea mirenesca, se intempla séu prin aclamare, séu — déca poffescu celu putienu 10 alegatori — prin votisare, carea éراسi poté fi séu nominale séu secreta; cea secreta se efectuesce prin siedule ori prin glonturi; cealalta prin notarea voturiloru dupa nume. — Alegerea prin votisare se decide cu maioritaea voturiloru, si adéca: déca alegerea se face numai pentru unu membrii: prin maioritate absoluta, éra déca aceea se face deodata pentru mai multi membri: prin maioritate relativa.

Pentru eruarea maioritaei absolute, in casuri obveniente, se face si a dou'a votisare, déca adeca prim'a votisare nu au produse maioritate absoluta. Votisarea acést'a a dou'a se face intre acei doi, carii au intrunitu in modu relativu mai multe voturi.

La tóta intemplanrea despre actulu alegerii se compune unu protocolu, care cu subscrierea presiedintelui si a notariului, si a vre-o doi barbati de incedere, se tramite la protopresviterulu tractuale.

9. Dupa incheierea alegeriloru de membri ai sinodului protopresviterale, respectivulu protopresviteru, cu bagare de séma la §. 42. alu statutului organicu, conchiamu pe unu terminu corespondietoriu impregiurariloru, pre toti membrii la unu locu acomodat alu protopresviteratului; unde adunanduse membrii alesi, *sinodulu protopresviterale*, cu observarea §§. 42, 43 si 44. ai statutului, se constitue sub presie-

dintîa protopresviterului; era dupa constituire indata pasiesce la alegerea membrilor *scaunului protopresviterale*, avendu in vedere §§. 32, 50 si 55. ai statutului. — La alegerea acest'a, dupa indrumarea §-lui provocatu mai in urma, e de a se observá procedur'a normisata in §. 53. pentru alegerea protopresviterului. intieleganduse de sine: cá protocolulu alegerii e de a se presentá consistoriului eparchialu pentru intarirea alegerilor.

10. Sinodulu protopresviterale la insasi ocașinea constituirei, dupa cele premise in punctulu precedent, pasiesce indata la alegerea *comitetului protopresviterale*, observandu dispusetiunile §§-loru 57—58 ai statutului organicu: si in fine suscepe alegerea membrilor *epitropiei protopresviterali* dupa §§. 64. alu statutului. — Alegerile atinse in punctulu acest'a nu sunt supuse intaririi din partea consistoriului eparchialu.

11. *Scaunulu protopresviterale*, dupa intarirea membrilor lui din partea consistoriului eparchiale, ce se recere prin §. 53. combinatu cu §. 55. alu statutului organicu. — pasiesce numai de catu in activitate, avendu de a se acomodá dupa §§. 31—37. ai aceluasi statutu.

12. Cele lalte doue corporatiuni. alese prin sinodulu protopresviterale, anume: *comitetulu* si *epitropia protopresviterale*, indata dupa intemplat'a alegere, fara a aseptá vre-o intarire, pasiescu in activitate: fiindu de a se observá pentru comitetulu protopresviterale §§. 59—63. si 65. era pentru epitropia §. 64. alu statutului.

Aceste sunt modalitatile, care clerulu si poporulu eparchiei Nóstre are a le observá la introducerea noului organismu besericescu in trebile parochiali si protopresviterali; era ce se tiene de constituirea partiloru organice superiori, si anume a *sinodului* si a *consistoriului eparchiale*, aceste voru urmá indata ce constituirea partiloru organice inferioari, adeca a parochieloru si protopresviterateloru, va fi terminate pretotindenea; din care privintia dorimu a se accelera acest'a constituire in asia mesura: ca se potemu fi in stare de a conchiamá sinodulu eparchiale celu multu pe Duminec'a Santului Toma in anulu viitoriu, amesuratu §. 89. din statutulu organicu.

Preacinsti'a Ta publicandu fara amanare ordinatiunea acest'a a Nóstra in submanuatulu protopresviteratu, ti-vei pune tóta ustenel'a intru acea: ca dispusetiunile pentru pasirea in vietia a statutului organicu, se se efectueze in rondulu celu mai bunu: spre care scopu pentru cunoscintia si usulu comunitatiloru besericesci din submanuatulu protopresviteratu, in alaturare se tramite trebuintios'a cantitate de esemplare atatu a unei copii din ordinatiunea de fatia, catu si a insusi statutului organicu, edate amandoue in tipariu, dintre care acestu din urma ni vine gratis din munificentia Eselintiei Sale, Preasantitului Domnu Archi-Eppu si

Metropolitu Andreiu B. de Siaguna, putenduse acel'a castigá pentru particulari cu pretiu de 20. cr. dela tipografia archidiecesana din Sibiu.

Aradu. 24. Iuliu. 1869.

Procopiu Ivacicoviciu, m. p.
Episcopulu Aradului.

PREDICA

la introducerea preotului in parochia. *)

(de C. Gurbanu.)

„Veniti catra mine toti cei usteniti
si insarcinati, si eu ve voui odihni.“

(Mat. 11. 28.)

Candu semtiescu in mine Iub. asc. poterea cea atatu de marginita, candu prevedu greumentulu celu atatu de ingrozitoriu: o stiela retragatoria, o temere neindatinata mi-cuprinde anim'a, me aduce in ingrijire ca dora umerii mi-ar fi pre slabi, braciile nu mi-ar fi din destulu desvoltate intru suportarea crucei grele alui Cristosu: — de cate ori inse mi-intipuescu luptele martiriloru, gonele sangerose aredicate asupra loru, rezultatulu, ce l'a produsu statornicia parintiloru nostri crestini: o flacara invapaiata par' cá cereuleza prin interiorulu meu, o putere neesplicabile pere-mi-se cá me intaresce in credintia, cá adevverulu si dreptatea sunt asiediaminte ddieesci si dreptaceea cine stá sub scutululu acestor'a, nu pote fi invinsu de arma vrejmasiului. Adevverulu si dreptatea, aceste doue concepte subline au coversitu potterile mele, aceste me incuragiara se iau asupra mea crucea lui Cristosu, se stau acumu inaintea vóstra, si de pe acestu locu santu se vi vestescu cuventulu mantuitoriu alu evangheliei. Primesce atotpoternice Dómne multiemit'a sierbului teu umilitu, pentru cá l'ai facutu demnu de acest'a chiamare santa, revérsati darurile tale preste toti cei ce cu dragoste marescu numele teu celu préinaltu! era voi Iub. asc. carii ati fostu condusi catra mine de acea iubire fratiésca incatu m'ati invrednicitu pentru voi, pentru chiamarea onorifica de a veghia asupra sufleteloru vóstre, sustieneti si de acum nainte increderea carea a-ti concentrat'o in mine, precum si eu me voui silí a pestrá iubirea fratiésca si a corespunde chiamarii mele. „Arginta si auru nu am, era ce am, aceea ti-vouí dá“, a disu Petru (la Fapt. ap. 3. 6.) catra unu barbatu schioppu de petiore, aceea o repetiescu si eu aici intre

*) Contandu pe conlucarea unoru dd. mai versati in oratori'a besericesca: pentru astfelu de scrieri de multu amu doritu a deschide locu in foia nóstra: de acumu, la recercarea din mai multe parti, vomu publicá cate unele si din incercarile nostre: vomu preferi inse bucurosu lucrarile, cu cari amu fi onorati din partea co. preoti. Red.

voi; nu vi voi vorbi despre traiulu comodu nici despre agonosirea bunuriloru trecatórie, ci mai vertosu ve rogu se-mi ascultati glasulu cuvintelor mantuitórie care nu sunt ale mele, ci ale Tatalui celui cerescu.

Permiteti-mi Jub. asc. pentru cá cu asta oca-si-une, candu cu antai'a data vi dau invetiaturi crestinesci, conformu insemnetatii dilei da adi, sum silitu a me restringe mai multu la mine si la persónele vóstre; si asia pana ce-mi voi finí cuventarea a) despre tain'a preotiei, b) despre legatur'a ce este intre preotu si poporu. — ve rogu se me ascultati cu luare aminte. —

I.

Preoti'a Iub. asc. este un'a dintre tainele legeri cei noue si este asediata ca si celelalte taine de en-susi mantuitoriulu Cristosu. Scopulu acestei taine este nu numai ca prin persónele, cari o primescu se se seversiésca si celelalte taine spre mantuirea sufletului, ci anca si moralitatea cea adeverata este concrediuta preotiloru. St'a scriptura contine mai multe locuri spre ad everirea acést'a; asia la Mat. (28.¹⁹.) Mantuito-riulu asia graesce catra invetiaceii lui: „*Mergeti in tóta lumea de invetiati pre toti ómenii, botezandui pre ei in numele Tatalui si alu Fiiului si alu Duchului Stu.*“ Si érasí intraltu locu (18.¹⁵.): „*Ori ce veti legá pe pa-mentu, legatu va fi si in ceriu, si ce veti deslegá pe pa-mentu, deslegatu va fi si in ceriu.*“ Din aceste usioru potemu vedé cá, preotulu in suer'a sa are o potere deosebita. elu are potere de a legá si a deslegá si acésta potere o numimu noi *poterea darului* pentru cá prin potere daruita dela Ddieu este elu medilocito-riu intre Ddieu si ómeni. Déca Iub. asc. préindura-tulu Ddieu nu ar fi asiadiatu acésta taina in legea noua, déca nu ar fi pusu preoti, cari se intocméscá celelalte taine si nu ni-ar fi datu invetiatori, cari se ne conduca la cunoscinti'a cea adeverata. nu medilo-citori, cari sub greumentulu de pecate, ce apasa cu-noscinti'a sufletelorú nóstre se ne impace cu Crea-torulu — ci ne-ar fi lasatu in afundimea intunerecu-lui fara povetiuitori. — o judecati singuri, óre cunoscinti'a de Ddieu si de noi insine, iubirea de apró-pelui óre fi-s'ar inradecinatú in noi, óre moralitatea crestinesca fi-s'ar desvoltatu in anemele nóstre, si aceste ore mai batearu pentru iubirea catra Ddieu si catra deaprópele?! Judecati dara voi insive mai departe despre chiamarea preotiésca, despre poterea preotu-lui, ce o are asupra sufletelorú, despre folosurile ce potu rodí ustenelele lui — Judecati, si judecandu

intieptiesce despre preotia, despre invetiatur'a ce se cuprinde in evangelia, — carea vi se vestesce vóue prin preoti, cautandu cá omulu, carele nu asculta aceste invetiaturi, este ingropatu in nuroiulu pecatelorú, cau-tandu si la acea impregiurare, cá in acele tienuturi, unde lumin'a credintiei adeverate anca n'a strabatutu, pe acolo nici moralitatea nu s'a latitu; purcediendu din aceste si din alte mai multe isvóre, fara nici unu greumentu veti ajunge la acea cunoscintia, cá tain'a preotiei este de mare insemnetate pentru viéti'a nos-tra sociale si usioru ve veti convinge despre santie-ni'a ei.

II.

Ca se vi vorbescu despre legatur'a, ce existe intre preotu si poporu, aceea nu o potiu ilustrá cu cuvinte mai nimerite, de catu candu o asemenediú cu relatiunea, ce existe intre pastoriu si turma. Si cu dreptu cuventu; n'ati vediutu voi pastoriulu ingrigitu cum cu fluerulu lui conduce turm'a spre pasiune verde, cum si-coaduna tóte oile la unu staulu, cum veghiaza asupra loru ca se nu devina in ghierle lupiloru, éra la timpulu seu stepanulu turmei cu cata indestulare le primesce éراسi spre mangaiarea imprumutata? tocma asia si preotulu candu stá in fruntea poporeniloru sei, li rostesce cuvinte pentru mantuirea sufletésca, li arata celea cea dirépta, ce conduce la limanulu fericirei, ii-fe-resce de alunecarile prin cáli retacite, pentru ca odi-nióra cu frunte deschisa si cu anima liniscita se póta dá séma Stepanului Ddieu despre toti pasii loru. Si acést'a este ceea despre ce pomenii la inceputu, cá e greu, cá amu téma, cá umerii nu-mi voru fi destulu de tari intru suportarea povareloru. — dar inse mi-in-taresce poterile esemplulu de statornicia alu strabu-niloru crestini si me usioréza in diregatori'a mea suscepta incredintiarea Stului Ioanu Gura de auru, carele le Srierea sa „Despre preotia“ (II c. 3) dice cá „*turm'a merge dupa pastoriu, unde o duce elu; si déca se si abatu unele oi din calea cea drépta, si lasandu la o parte pasiunea cea buna, pascu la locuri desierte si declive, o strigare mai tare a pastoriulu este totusi de ajunsu a maná éra la olalta cele despartite si ale rea-duce la turma.*“ — Éta dar iub. asc. ce detorintie avemu noi intre olalta; eu ve voi conduce pe cáile cele drepte, si déca cineva dintre voi s'ar abate dela aceste, o unulu ca acél'a se nu-si astupe urechile la glasulu, candu lu voiu chiamá la pasiunea cea nutri-tória de sufletu, la impartasirea din mancarea ce mi s'a datu, cáci „*mancarea mea este, se facu voi'a celui*

ce m'a transmis, si se sevarsiescu lucrulu lui" (Joanu 4. 34.) Asia este iub. asc. am venitu intre voi, ca in acésta santa casa a Domnului se intocmescu tainele legéi adeverate se me facu luptatoriu pentru fericirea vós-tra. Deci Preindurate Dómnne, celu ce m'ai alesu de sierbulu Teu, catra Tine ofteditu cu Psalmistulu (5. s. 9.) ca acumu, candu „dupa multimea milei Tale intru in casa Ta, me inchinu in sant'a Ta beserica intru fric'a Ta, Dómnne povatuesce-me intru dreptatea ta..... indreptéza inaintea mea calea ta“. intaresce-me Dómnne cu poteri indestulitórie, ca se potiu satisface detorintiloru mele intru marirea numelui Teu si proprogarea idéeloru maretie, ce le-ai menitu pentru poporulu Teu. — Si P. On. Dle protopresvitere, care la festivitaea de adi represinti stepanirea nóstra besericesca, fi asecuratu, cá aceste chiai, ce mi le inmanuasi aci inaintea lui Ddiu si a poporului spre priveghiare, in catu Atotupotintele mi-va concede a sierbí la acestu altariu, le voiu pestrá cu ingrigare si me voiu silí, ca in internulu casei acestei sante se nu lasu a strabate nimicu, ce e spre desantirea numelui lui Ddiu si spre aducerea in ispita a credintiosiloru besericeii acesteia. Primesce dela mine plecatulu incepatoriu intru cultivarea viei Domnului, sincer'a mea recunoscintia pentru ustenelele, ce le faci spre binele besericeii dreptmaritorie si a poporului nostru, si Te rogu in numele meu si a poporului mie incredintiati se binevoiesci a ascerne adunc'a nóstra veneratiune si supunere Inaltu Présantiei Sale Parintelui Episcopu diecesanu, catra carele suntemu si vomu remané pururea eusubordinatiune fiiésca. —

Me adresezu si catra Cuviosi'a Ta frate in Cr. colega, (de cumva ar fi) cu carele Provedint'ia ni-a insocitu a sierbí la acelasi altariu, — tinde-mi mana de ajutoriu intru nisuintiele mele, precum eu cu bucuria me voiu silí a te insoei la tóte intreprinderile folositórie besericeii si poporului. — Si in fine iubitoru ascultatori, carii din ór'a acésta me aveti de pastoriu, fiti odihniti in cunoscint'ia sufletului vostru despre nime, aveti si de acum nainte in mine increderea, ce a-ti dovedit'o, candu in adunarea vós-tra sinodale m'ati alesu de parochulu vostru. Nisuitive spre fapte bune crestinesci, incungurati vorbele cele rele, cáci se sciti cá „vorbele cele rele strica naravurile cele bune (1 Cor. 15. 33.). Goniti dintre voi certele, imparechierile si turburarile, pentrucá „vai lumii de turburari, dice Mat. Ev. c. 18. v. 7. cáci nevoia este se vina turburarea“. Deci déca voimú se ne facemu bine placuti inaintea lui

Ddiu, trebue se cinstimú cuventulu lui, avemu detorintia a fi trezi si luminati, si ca se fimu atari, ni e de lips'a scóla buna anca din pruncia, avemu lipsa de invetiaturi de luminare, trebue mai de parte se ne silimú spre lucruri bune, se traimú toti in prietenia; se ne iubimú unulu pre altulu, ca intr'unu cugetu se marturisimú pre Tatalu, pre Fiiulu si pre Duchulu Santu Aminu! —

Statutul organicu

alu besericeii ort. romane din Ungari'a si Transilvania.

(Urmare.)

Capu II.

Proropresviteratulu.

§. 29. Protopresviteratulu este intrunirea mai multoru comune besericesci, avendu unu protopresviteru, ca antiste in trebile loru besericesci, scolari, si foundationali; protopresviterulu trebue se locuiesca in acelu locu alu protopresviteratulu, care este mai indemana comuneloru besericesci din protopresviteratu.

§. 30. Protopresviteratulu si-indeplinesce afacerile: 1) prin scaunulu protopresviteralu, 2) prin sinodulu protopresviteralu, si 3) prin comitetulu protopresviteralu.

Art. I.

Scaunulu protopresviteralu

§. 31. Scaunulu protopresviteralu este acea autoritate in afacerile besericesci, carea in acestea in generalu, éra in cele mai josu enumerate in specialu forméza forulu de prim'a instantia in metropolia.

§. 32. Scaunulu protopresviteralu consta afara de protopresviterulu séu suplintele acestuia, ca presiedinte — din siese parochi, ca membrii cu votu decisivu — apoi din unu defensoru matrimoniale si unu notaru cu votu consultativu.

Cesti doi din urma potú fi si dintre capelani, diaconi séu mireni, avendu notariulu a portá protocolulu, a se ingrigi de lucrurile scripturistice, speditiuni, si archivu. —

§. 33. De competint'ia scaunului protopresviteralu, ca foru de prim'a instantia se tienu urmatórele obiecte:

A complaná si eventualminte a decide:

1. Diferintiele escate intre preoti, controversele comuneloru parochiali in privint'ia esagerarei competintiei stolare si privitórie la alte controverse cauzate de preotime; diferintiele privitórie la scurtarea stolei, si altoru venituri legali preotiesci din partea comuneloru parochiali séu a singuraticiloru credintiosi.

2. Controversele referitórie la logodna (incredintiare) si casatoria in partea loru canonica;

3. A priveghia asupra ducerei acurate a protocóleloru matriculari si altoru protocóle parochiali, a pertractá obiecte besericesci si disciplinari preotiesci pre cari consistoriulu le incredintieza scaunulu protopresviteralu, ca forulu de prim'a

instantia; a esamina alegerile de parochu, capelanu, diaconu si altoru fetic besericesci.

4. A priveghia asupr'a portarei fetieloru besericesci.

§. 34. Spre aducerea unui concludu validu se recere, ca afara de presiedinte si notariu se fia de fatia celu putienu patru membrii.

Candu voturile sunt egali, dirima votulu presiedintelui.

§. 35. Membrii scaunulu protopresviteralu nu potu fi ruditi intre sine pana la alu 6-lea gradu de sange si alu 4-lea de conscria, si nu potu lua parte la pertractarile, unde ca vre-o parte litiganta sunt in acea-si mesura ruditi.

§. 36. Scaunulu protopresviteralu va tienea regulatu siedintiele sale din luna in luna; inse in casuri urginti se potu tienea si siedintie extraordinarie.

§. 37. Apelatiuni dela scaunulu protopresviteralu se potu face la consistoriulu eparchialu in 14 dile era cele mai tardiu facute nu se iau in consideratiune, si otarirea scaunulu protopresviteralu se pune in lucrare; afara de causele matrimoniali, terminate cu total'a despartire a partiloru cari debuescu din deregatoria a se substerne consistoriulu respectivu.

Art. II.

Sinodulu protopresviterulu

§. 38. Sinodulu protopresviteralu este reprezentanti'a preotimei si comuneloru parochiali din protopresviteratu asia ca preotimea se fia reprezentata in o tertialitate, era comunele parochiale in doue tertialitati.

In protopresviteratulu, care numera preste 20,000 suflete, numerulu membriloru sinodulu protopresviteralu consta din partea preotimei din 12; din partea comuneloru besericesci din 24; era unde numerulu sufleteloru este mai micu de 20,000 acolo va consta din partea preotimei din 8, era din partea comuneloru parochiali, din 16 membri.

§. 39. Acele sinode cari alegu pre protopresviterulu constau din numeru indoitu de membri.

§. 40. Membrii sinodulu protopresviteralu se alegu pre 3. ani, si se potu realege.

Membrii eclesiastici ai sinodulu protopresviteralu, se alegu prin preotimea tractuale in loculu destinat, era catu pentru membri mireni, protopresviteratulu se impartiesce in atatea cercuri electorali, cati membri mireni sunt de a se alege in intiesulu §-lui 38.

Pentru sinodulu alegatoriu de protopresviteru, in fia-care cercu electoralu se voru alege cate doi membri mireni.

Alegatori sunt toti aceia, cari posedu calitatile prescise in §. 6.

Dispusetiunile necesari pentru conducerea si efeptuirea actulu de alegere se coneredu consistoriulu eparchialu, pana la o lalta dispusetiune facenda din partea sinodulu eparchialu.

§. 41 De membri sinodulu protopresviteralu potu fi atesi numai aceia, cari posedu calitatile prescise in §-lu 6

§. 42. Cu ocasiunea conchiamarei sinodulu protopresviteralu, care debue se se publice cu 14 dile inainte, presiedintele este detoriu a publicá si obiectele, ce se voru pertractá in sinodu.

§. 43. Ca sinodulu protopresviteralu se póta aduce

otarire valida, se recere, ca afara de presiedintele se ia parte la acel'a celu putienu majoritatea membriloru.

§. 44. Sinodulu acest'a si-alege din, séu afara de sinulu seu pre notariu pentru lucrarile scripturistice, carele póte fi preotu séu laicu.

§. 45. Sinodulu protopresviteralu se tiene odata in anu la 1-a séu a 2-a Dumineca a lunei Fauru, si la conchiamarea lui se observéza cele din §. 42; in casuri urginti se póte conchiamá si extraordinariu, candu adeca protopresviterulu séu dóue tertialitati a membriloru voru aflá de lipsa tienerea extraordinaria a acelui'a spre pertractarea vre-unui obiectu insemnatu besericescu, scolariu séu fundatiunalu. —

Despre celebrarea unui sinodu protopresviteralu extraordinariu debue insciintiatu si consistoriulu eparchialu.

§. 46. Protopresviterulu ca presiedinte, respective suplintele lui, este respundietoriu pentru bun'a ordine a sinodulu, precum si pentru aceea ca acolo, numai obiectele enumerate in §. 50. se se tracteze cu fric'a lui Dumnedieu, si modestia, si ca conclusele se fi basate pre institutiunile besericesci, si pre ordinatiunile archieresci, a consistoriulu si sinodulu eparchiale.

Candu sinodulu protopresviteralu s'aru lasá in obiecte, cari nu se tienu de sfer'a lui, séu bun'a ordine s'aru vatemá si la admonitiunea presiedintelui nu s'aru restitui ordinea cuviintiósá, atunci presiedintele este detoriu a incheiá protocolulu, a disolve sinodulu si a relatiuná consistoriulu eparchialu, cerendu inviatiune pentru pasii ulteriori.

§. 47. Sta in voia libera a membriloru a-si dá votu separat, si a pofti, ca acel'a se se petróca in protocolu, inse numai acelu votu separat, carele in 24 de ore se dá in scrisu, se póte primi si petrece in protocolu.

§. 48. Presiedintele prefige ordinea obiecteloru pertractande, pentru aceea ori-ce propunere din partea unui'a séu mai multoru membri are a se insinuea presiedintelui, care in contielegere cu sinodulu prefige ordinea si timpulu, candu aceea propunere are se vina la pertractare.

§. 49. Protocolulu sinodulu protopresviteralu dupa ce s'au autenticatu, lu subscrie presiedintele si notariulu; asemenea si espeditiunile si estrasele anca se subscriu prin densii.

§. 50. Afacerile sinodulu protopresviteralu sunt:

1. Obiectele economico-besericesci, scolari si fundatiunali, privitorie la protopresviteratu.

2. Alegerea protepresviterulu, a membriloru scaunulu protopresviteralu, a profesoriloru si invetietoriloru pentru scólele tractuali si presintarea actulu de alegere la Consistoriulu eparchialu.

3. Inaintarea trebei scolare din protopresviteratu, si

4. Nisuinti'a pentru sustienerea védiei si autonomiei besericeí. —

§. 51. Pentru tienerea sinodulu protopresviteralu, in care se va alege noulu protopresviteru, consistoriulu eparchialu va denumi unu comisariu, pre care lu va inpoternicé spre conchiamarea si celebrarea sinodulu.

§. 52. In diu'a alegerei comisariulu eparchialu celebréza sant'a liturgia cu chiamarea santulu duchi, si tiene o cuventare privivita actulu alegerei.

§. 53. După sânt'a liturgia membrii sinodului se aduna séu în beserica, séu într'o sala și din sinul loră tramitu o deputatiune la comisariu spre a lu invita la sinodu și deschiderea lui; comisariulu venindu, ocupa locul de presiedinte, țiene o cuventare catra alegatori și apoi predă notariului spre cetire imputernicirea consistorială.

După aceea face verificarea alegatorilor și pasiesce la actulu alegei chiamandu la votisare pre ronu.

Aclamatiune uu se primesce, ci numai votisare secreta

Fiacare alegatoriu predă presiedinteli comisariu votulu seu în scrisu și după ce s'au adunatu voturile, presiedintele le numera, deschide și le cetesce cu voce înalta.

Acei trei individi, cari au intrunitu cele mai multe voturi se presenta consistoriulu eparchialu spre a denumi pre unulu dintre ei.

Alesulu respective denumitulu, debue se fia barbatu aptu și bine meritatu pre terenulu besericescu.

§. 54. Noualesulu respective denumitulu protopresbiteru înainte de a-si incepe functiunea, se presenta la episcopulu eparchialu spre hiotesia și inestrare cu singilia, despre tôte acestea se insciintieza protopresbiteratu prin unu circulariu archierescu, și noulu protopresbiteru intra în activitate

§. 55. Alegerea membrilor scaunulu protopresbiteralu, a profesorilor și a invetiatorilor pentru scôlele tractuali (a protopresbiteratulu,) se efectuesce sub presiedinti'a protopresbiterulu.

La alegerea celorlora antaiu numiti sunt de a se observă cele prescise în §. 53; éra pentru ocuparea posturilor de profesori și invetiatori, protopresbiterulu în întielegere cu comitetulu sinodulu protopresbiteralu eserie concursu. După espirarea terminulu concursuale protopresbiterulu asemenea în cointielegere cu comitetulu amintitu compune list'a concurentilor și o presenta sinodulu, care apoi candidéza prin alegere trei barbati calificati pentru cariera crescerei, în întielesulu legei, și bine meritati pre terenulu scolariu, și actele alegei le substerne consistoriulu respectivu spre denumire.

Art. III.

Comitetulu protopresbiteralu.

§. 56. Comitetulu protopresbiteralu este aceea corporatiune alésa din membrii acestui'a, care efectuesce conclusele sinodulu, și este chiamata a duce și conduce mai deaprobe afacerile comune ale întregulu protopresbiteratu, în privinti'a economico-besericésca, scolare și fundationale.

§. 57. Membrii acestui comitetu se alege pe 3 ani prin sinodulu protopresbiteralu cu pluralitatea voturilor, și se potu realege.

§. 58. Acestu comitetu consta în protopresbiteratele pana la 20.000 de suflete din 6; éra în cele preste 20.000 de suflete din 12. membri, a caroru un'a tertialitate este din cleru éra dôue tertialitati din mireni.

§. 59. Presiedintele comitetulu este protopresbiterulu respective suplintele lui.

§. 60. Comitetulu însusi si-alege paronalulu manipulantu.

§. 61. Conclusulu validu se pôte aduce numai, déca la pertractare au luat parte afara de presiedinte celu putienu

patru și respective optu membri. Caudu voturile sunt egali, votulu presiedinteli dirima.

62. Comitetulu si-ține de regula siedintiele de patru ori pe anu și adeca: în Ianuariu, Aprile, Iuliu și Octobre, — éra în casu de urgintia și mai adeseori.

§. 63. Agendele lui sunt acelea în trebile comune a protopresbiteratulu, cari în trebile, ce se țien de parochia sunt ale comitetulu parochialu.

Art. IV.

Epitropia protopresbiterale

§. 64. Pentru manipularea peselor, ce se receru spre acoperirea trebuintilor besericesci și scolari a întregulu cercu protopresbiterale ca atare, precum și pentru administrarea fondurilor besericesci și scolari a întregulu cercu protopresbiterale ca atare, precum și pentru administrarea fondurilor besericesci și scolari, ce s'ar infiintiă pentru întregulu protopresbiteratu, se va asiédiă o epitropia protopresbiterale pre cate trei ani, și are pentru întregulu cercu protopresbiterale același cercu de activitate, ce compete epitropilor parochiali în afacerile sale.

§. 65. Acolo, unde spre sustinerea unui institutu scolare mai înaltu concura comunele din dôue séu mai multe protopresbiterate, alegunduse din comitetele protopresbiteratelor concurente unu comitetu centrale scolare, se va alege prin și din acest'a și o epitropia centrale analoga §-lui 28.

Capu. III.

Monastirile.

§. 66. Monastirea este locuint'a acelor persoane besericesci, care sunt intrunitu canonesce prin votu solenu de a-si petrece viéti'a în tóta infrenarea, în seracia și obedientia.

§. 67. Monastirea de o parte intrunesc în sine calitatile unei comune besericesci, de alta parte inse este coordinata unui protopresbiteratu, și ca atare e supusa numai autoritatilor eparchiali.

§. 68. Monastirea se pôte fondă și infiintiă numai cu convoirea și binecuventarea episcopulu concerninte; éra fundatoriulu este datoriu se asigureze isvôrele de venituri necesarii spre sustinerea monastirei.

§. 69. Din monastiri nu se potu face locasiuri lumesci.

§. 70. Monachii cu celalaltu personalu din monastire stau sub nemidilociti'a suprainspectiune a prepositulu; éra midilocitu sub jurisdicțiunea episcopulu, respective archiepiscopulu diecesanu.

§. 71. Celu ce va se se faca monachu, trebuie se se supuna cercarei canonice; apoi aflanduse demnu prin sinodulu monastirescu de a se primi în tagm'a monachale, prin prepositulu monastirei se arata episcopulu respective archiepiscopulu, și i se da binecuventarea archierésca.

§. 72. Monachii, fara privire la chirotonia séu hiotesia împreuna cu prepositii loră, sunt datori a se purtă strinsu și consciintiosu conformu presciselor canonice.

§. 73. Afacerile monastirei se indeplinescu prin sinodulu monastirescu, la care iau parte toti ieromonachii cu votu decisivu, éra ierodiaconii numai ca ascultatori și ca notari cu votu informativu.

Continuare în Suplementu.

§. 74. Presedintele sinodului monastirescu este prepositulu, carele totudeodata este indatoratu a tiené ordinea buna in consultari. La intemplantarea mortii prepositului, sinodulu si-alege dintre ieromonachi presedinte interimalu.

§. 75. Notariulu se alege dintre ieromonachi, ierodiaconi séu monachi, care duce protocolulu si celelalte lucruri scripturistice.

§. 76. Protocolulu si speditiunile se subscriu de prepositu, si se contrasemnăza de notariu.

§. 77. Conclusele se facu prin pluralitatea voturiloru, candu voturile sunt egali, votulu presedintelui dirima. Votu seperatu numai atunci se primesce, si se alatura la acte, déca s'a datu in scrisu, si acést'a trebuie in 3 dile se se faca, căci mai tardiu nu se primesce. Se póte inse cere si prelungire, ce nu se póte denegá, căci la din contra se póte apelá la episcopulu.

§. 78. Fiacara monastire trebuie se aiba economu, carele manuce partea economica a monastirei; potrivitv concluseru sinodului si inviatiuniloru prepositului. Economulu este datoriu a tiené in evidintia starea materiale a monastirei, si cu finea anului solariu a substerne sinodului ratiociniu documentatu.

§. 79. Afacerile sinodului monastirescu se estindu atatu la partea religiósá, besericésca si disciplinaria, catu si la partea economica.

Acele sunt urmatóriele:

1. Desemnarea servitiului speciale pentru fiacare ieromonachu, ierodiaconu si monachu si alu economului.

2. Primirea novitiiloru inainte de a se primí in tagm'a monachale.

3. Representarea si rugarea catra episcopulu pentru primirea novitiiloru in tagm'a monachale.

4. Consultarea si conchierea de a se hirotóni monachulu de ierodiaconu si ierodiaconulu de ieromonachu, si presentarea loru episcopulu.

5. Manipularea si tienerea in evidintia a averei monastiresci, si spre acestu scopu facerea unui inventariu despre tóta averea monastirei, revederea acestei inventarii din timpu in timpu si adica celu putienu odata pre anu.

6. Consultarea si conclusulu pentru erogatiunile anuale ordinare ale monastirei, spre care scopu se cere aprobarea episcopésca.

7. Consultarea si staverirea erogatiuniloru estraordinarie.

8. Esaminarea ratiociniului economului si apoi asternearea lui la consistoriulu diecesanu cu séu fara observari.

9. Nisuinti'a pentru buna starea scólei monastiresci in privinti'a religiósá, morale si didactica.

10. Nisuinti'a pentru indreptarea religiositatei si moralitatei vreunui ieromonachu, ierodiaconu séu monachu, séu si pedepsirea lui mai usióra; ér' pentru pedéps'a mai simtitória vine obiectulu a se asterne consistoriulu diecesanu, care lu decide finalminte.

11. Tractarea asupra vreunui novitiu escesivu, si pedepsirea lui, anca si eliminarea lui din monastire. Astfeliu de intemplantare are a se comunicá cu monastirile din provinci'a metropolitana.

12. Alegerea prepositului, carea se face dupa prescri-

erea canóneloru sub conducerea episcopulu diecesanu dintre confratii sei séu din alta monastire, séu dintre demnitarii episcopiei. — Alesulu se presentéza episcopulu, care dupa ce a aflatu, că are tóte insusirile recerute pentru unu prepositu, lu intaresce si lu hirotésce de egumenu respective de archimadritu.

§. 80. Detorintiele prepositulu monastirei sunt urmatóriele:

1. A se tiené strinsu de obligamintele generali monachali, si a se nisui, ca nici monachii se nu-si pérda de inaintea ochiloru acelea obligaminte generali monachali; prin urmare prepositulu debue se fia esemplu viu de viétia corecta monachale in tóte privintiele.

2. A fi besericosu, va se dica: a nu se retrage dela frecuentarea regulata si acurata a servitiului dumnedieescu.

3. A priveghiá, ca servitiulu dumnedieescu se se implinésca totudéun'a dupa tipicu, éra cantarea si cetirea se fia evlaviósá si edificatória.

4. A nisui, ca intregu personalulu monastirescu se cerceteze servitiulu dumnedieescu acuratu si regulatu, si pre timpulu servitiului dumnedieescu se nu lu ocupe pre ace'l'a cu altu feliu de lucru.

5. A luá parte la prandiu si cina cu ceialalti, si numai in casuri de totu estraordinarie a se abate dela acésta regula.

6. A dispune, ca se se cetésca viétia santiloru séu altu prologu, precum aceea o prescrie tipiculu.

7. A nu absentá din monastire fara causa indestulitóre nici a lasá, ca fratii fara scirea si binecuventarea lui se mérga undeva din monastire.

8. A se perfectóná in sciintie si cunoscintie canonicé, dogmatice si beserico-istorice.

9. A nisui, ca si fratii se se perfectoneze in sciintiele besericesci, in cantari si in cunoscinti'a vietiei santiloru.

10. A fi conscientiosu in averea monastiresca, si a dispune, ca celu mai aptu dintre ieromonachi se se puna de economu.

11. A tiené adeseori cu fratii esortatiuni pentru cultur'a si disciplinarea loru, si pentru indreptarea moravuriloru unui'a séu altui'a dintre frati, carele cu purtarea sa a datu ansa la aceea.

12. A avé in sustienerea disciplinei monachale perseverantia, si priveghiare neadormita, dara si rabdare si modestia.

13. A nisui, ca scól'a monastiresca se fia in ordine buna si ca cei mái calificati dintre frati se se desemneze de invetiatori.

§. 81. Fiinduca fundatorii monastiriloru dau in scrisu intentiunea loru, candu fundéza acelea sante locasiuri impunendu si unele indatoriri, ce trebuiescu pazite nestramutatu, pentru aceea prepositulu este detoriu a dispune. ca cartea fundationale a monastirei celu putienu odata in anu se se cetésca in sinodulu monastirescu, parte pentru aducerea aminte de fundatori, parte pentru implinirea acurata a indatoririloru cuprinse in fundatiunea fundatoriului de monastire.

§. 82. Pentru causele de logodna si matrimoniali ale credintiosiloru, cari neavendu beseric'a loru propria se tienu

de beserică a monastirei, consistoriul eparchialu deléga pre celu mai indemana scaunu protopresbiteralu.

§. 83. Credinciosii atinsi in paragrafulu precedinte nu au nici o incurgere in trebile monastirei.

§. 84. Monastirile femeesci cadu într-o categoria cu cele barbatesci, prin urmare monastirile femeesci, monachiele si igumenisele au un'a si aceea si chiamare, ca si monastirile barbatesci, monachii si prepositii.

Capu IV.

Eparchia.

§. 85. Eparchia este intrunirea mai multoru parochii, protopresbiterate si monastiri, in fruntea caror'a sta episcopulu, carele in intelesulu canóneloru necurmatu este datoriu a lucră mediuloctu si nemediuloctu pentru relegiositatea si luminarea preotimei si a poporului.

§. 86. Afacerile eparchiale se indeplinescu: 1. Prin sinodulu eparchialu. 2. Prin consistoriulu eparchialu.

Art. I.

Sinodulu eparchialu.

§. 87. Sinodulu eparchialu este reprezentantia eparchiei si se compune din deputatii clerului si ai poporului eparchialu, si afara de episcopulu, respective arhiepiscopulu diecesanu constă din 60 membrii, dintre cari 20 suntu preoti, 40 mireni, éra in diecea Carausebsiului in numerulu celoru 40 mireni, comintulu militarlu alege 10 deputati.

§. 88. Membrii sinodului eparchialu se alegu pre 3 ani, si se potu si realege.

§. 89. Sinodulu eparchialu se tiene regulatu odata in anu la Duminec'a Tomei, éra in casuri urginti se pôte conchiamă si straordinariu.

§. 90. Convocarea sinodului se face prin episcopulu eparchialu, respective arhiepiscopulu eparchialu, éra in casu de vacantia prin consistoriulu respectivu.

§. 91. Membrii sinodului eparchialu se alegu in modulu urmatoriu:

a) Fiacare diecesa se împarte in 20 cercuri electorali proportionate.

b) In fiacare cercu se alegu 3 deputati, adeca unu preotu si doi mireni, si anume preotulu prin toti preotii, éra mireni prin toti membrii sinodulu parochiali din cerculu electoralu, spre care scopu,

c) Consistoriulu diecesanu demunescu pentru fiacare cercu electoralu cate doi comisari consistoriali, adeca pentru preoti unulu din cleru, éra pentru mireni unulu din mireni.

d) In diu'a prefapta preotii se coaduna la locul desemnatu, si sub presiedintia comisariulu consistorialu alegandu-si doi barbati de incredere si unu notariu numai decatu purcedu la alegere, carea se efectueescu, seu prin votare publica séu la cererea unei tertialitati a alegatoriloru prin votare secreta. Aceia care a intrunitu maiortatea voturiloru se prochiama de deputatu, se prevede cu credencialulu subscrisu prin comisariu, barbati de incredere si notariu, éra despre actulu alegerei luanduse protocolulu si subscrimduse prin susamintiti, se substerne consistoriulu eparchialu spre sciintia.

e) Incatu pentru alegerea deputatorulu mireni, comunele besericesci se coaduna in sinóde parochiali; asemenea sinóde se constituiescu astfelu, ca alegatorii si-alegu pre presiedintele, pre doi barbati de incredere si unu notariu, purcedendu la alegere fiacare alegatoriu votéza pentru doi deputati deodata. Votarea este publica, éra la cererea a 20 alegatori pôte fi si secreta prin siedule.

Aclamatiunile nu sunt permise.

f) Despre actulu alegerei se ié protocolu, in care se scriu tóte voturile, éra in casu de votare secreta i se alatura si siedulele, ce contienu voturile.

g) Fininduse votarea in presentia alegatoriloru se incheia, constatanduse si publicanduse rezultatulu alegerei, se subscie prin presiedinte, barbati de incredere si notariulu, se sigiléza cu sigilulu parochialu si alu presiedintelui, séu avreunui barbatu de incredere, ca la timpul se lu duca la comisariulu consistorialu.

h) In timpul defiptu toti tramisii barbati de incredere ai sinódeloru electorali din unu cercu alegatoriu se coaduna la locul desemnatu spre acestu scopu, aducandu cu sine protocoalele electorali sigilate in modulu prescisu sub lit. g)

Aici sub presiedintia comisariulu consistorialu toti la olalta forméza colegiulu de scrutiniu, alegandu-si unu notariu pentru ducerea protocolulu.

In presentia tuturor se defacu prin comisariulu consistorialu protocoalele colegieloru electorali si se cetescu cu voce inalta numeranduse voturile si inscriinduse in protocolu.

Acei doi individi, cari au capetatu mai multe voturi, numai decatu se prochiama de deputati si se prevedu cu credencialulu. In casulu, candu doi insi au intrunitu asemenea voturi, intre densii decide sórtea esecutata de locu in fatia loculu.

Atatu protocolulu colegiulu de scrutinare, catu si credentialele se subscie prin comisariulu consistorialu si prin toti ceialalti membri.

Protocolulu se substerne prin comisariulu consistorialu éra credentialele se immanuieza alesiloru deputati.

i) Alegatori suntu toti aceia, cari posedu calitatile prescise in §. 6.

k) Formarea cercuriloru electorali in proportiune catu se pôte mai drépta, asemenea defigerea loculu de alegere pentru preoti si de scrutinare pentru mireni si denumirea comisariiloru, precum si luarea mesurorulu necesarie spre alegere — pana la o alta dispuetiune din partea sinodului eparchialu — este afacerea consistoriulu eparchialu.

l) Alegerile deputatorulu se efectuescu in restimpu de 6 septemane, inainte de Duminec'a Tomei, si au se fia ordinate si publicate astfelu, in catu pentru mireni intre alegere si scrutinare si éra si intre acésta si deschiderea sinodulu, se intrevina unu restimpu celu petienu de 8 zile.

§. 92. Presiedintele sinodulu este episcopulu, respective arhiepiscopulu, éra in casu de impedecare séu vacantia locutiitoriulu lui.

§. 93. In diu'a deschiderei sinodulu eparchialu se tiene sant'a liturgia cu chiamarea santulu Duchu.

§. 94. Dupa acésta membrii sinodulu coadunanduse la

loculu destinat, presedintele înainte de tóte chiama la oficiulu notarialu provisoriu unu numeru potrivit dintre cei mai tineri membri si deschide siedint'a prin o cuventare solena.

Dupa aceea se pucece la verificarea membrilor, cari fiindu preste diumetate verificati si alegu numerulu recerutu de notari ordinari si cu acést'a sinodulu este constituitu.

§. 95. Sinodulu asia constituitu, înainte de tóte si-staveresce regulamentulu pentru afacerile interne.

§. 96. Agendele sinodului eparchialu sunt urmátóriele:

1. Ingrigirea pentru sustinerea libertatii relegendarie si a autonomiei besericee in intielesulu legiloru.

2. Alegerea episcopului si presentarea lui la sinodulu episcopescu (in casu pentru alegerea arhiepiscopului vedi dispusetiunile pentru alegerea metropolitului).

3. Ingrigirea si controlarea averei miscatórie si nemiscatórie a realitatiloru si fonduriloru, cari facu proprietatea eparchiei.

4. Aducerea otaririi in privint'a acestoru realitati si fonduri conformu scopului, pentru care sau infiintatu.

5. Alegerea membrilor consistoriului eparchialu.

6. Consultarea si aducerea mesurorulu trebuintóse pentru redicarea culturai poporului eparchialu prin scóle poporali, capitali, gimnasiai, reali, teologice si pedagogice.

7. Consultarea si aducerea mesurorulu trebuintóse pentru disciplinarea preotimei si a poporului eparchialu.

8. Ingrigirea pentru aflarea midiulocorulu spre inaintarea culturai si cresterii tinerimeiscolare, si pentru delaturarea pedecelor in privint'a acést'a.

9. Ajutorarea besericelor si scoloru serace.

10. Ingrigirea pentru cultivarea si pregatirea barbatoru harnici spre servitiuri besericesei si scolaru prin stipendii.

11. Escricrea de colecte pentru scopuri besericesci, scolaru, fundationali si filantropice.

12. Consultarea asupra greutatiloru, ce s'aru aratá in efectuarea unoru institutiuni besericesci.

13. Stabilirea bugetului anualu, esaminarea ratiocinieloru senatului episcopescu si in fine defigerea salarielor din fondurile eparchiali.

14. Onorarea cu bani a vreunui opu scientificu privitoriu la ori ce ramu de sciintie besericesci si scolaru.

15. Facerea dispositiuniloru necesari pentru arondarea cercuriloru electorali si efectului de elegere pentru sinodulu eparchialu.

(Va urmá.)

Est rasu

din Protocolulu Consistoriului diecesanu greco-resariteanu Aradanu.

Aradu, 10. Iuliu, 1869

Seri'a 555.

809. S'au censuratu socótele Fundatiunei Zsigiane pentru ajutorarea studintiloru romani greco-resariteni din Oradea-Mare. dela 1-a Noembre 1867.

pana in finea lui Octobree 1868. care infacisiédia sumariulu urmatoriu:

I. Perceptiunea.

1. Remanentia din anulu 1867. 31 fl. 14. cr.

2. Arend'a casei fundatiunali. 1220 fl. —

de totu 1251 fl. 14. cr.

II. Erogatiunea.

Pe desplatirea contributiunei,

pe instruarea Alumneului si pe provisiunea alumniloru, de totu . . . 1267 fl. 95 cr.

III. Alaturare:

Erogatiunea e mai mare decatu

Perceptiunea cu 16 fl. 81 cr.

cu carea suma Fundatiunea remane detória.

Determinare:

Socótele aceste aflanduse de bune, se retrimitu Senatulu fundatiunali; éra Determinatiunea acést'a, dupa punctulu 14. alu Statutelor fundatiunali, se trimite la gazetele romane pentru bunavoint'a de a o publicá.

Semnatu prin Notariulu consistorialu Ieromonachulu

Andrieu Papp, m. p.

Consemnarea

obiectelor intrate la asociatiunea natiunale romana din Aradu, intru spriginirea sortiturai care se va arangiá in folosulu fondului asociatiunei; si adeca: dela

126. Dsiór'a Versavi'a Popescu din Cuvinu, o cotaritia de parete legata din margele colorate, mf. pr.

128. Dsiór'a Sabin'a Nichiciu din Aradu, o tasa de lampa indrita din lane de Berlinu, mf. pr.

129. Dsiór'a Emili'a Cornea din Chisineu, o cotaritia de parete legata din margele colorate, mf. pr.

130. Dtto. dtto. o tasa de lampa legata din margele colorate, mf. pr.

131. Dsiór'a Mari'a Iliciu din Aradu, unu tienetoriu de bumbasce in form'a unui iepure pe o tasa cu girlanda de rose mf. pr.

132. Dn'a Mari'a Moldovanu din Siri'a, unu covoru tiesutu din lana, mf. pr.

133. Dn'a Ros'a Popescu din Siri'a unu saculetiu de tutunu, mf. pr.

134. Dn'a Caliope Boiu din Sabiu o parechia pe pantofi brodariti, mf. pr.

135. Dsiór'a Enia Fizesianu din Toraculu-micu, (cotulu Torontalu unu portofoliu de cigare cu brodaritura de margele, mf. pr.

136. Dsiór'a Corneli'a Radulescu din Lugosiu, curea de pusica brodarita, mf. pr.

137. Dsió'ra Ros'a Fasie din Oradea-mare, o caciula comota indrita din lana de Berolinu cu fire si cu ciucuru de aur, mf. pr.

138. Dsió'ra Mari'a Mihailoviciu din Oradea-mare, unu portofoliu de cigare, lucratu cu margele, mf. pr.

(Va urmá.)

VARIETATI.

* (*Gimnasiu nou.*) Ministeriulu de cultu si instructiune a incuviintiatu statutele gimnasiun romanu gr. or. din Bradu (comitatulu Zarandului); pentru anulu viitoriu se va si incepe cu clasele I. si II. Acestu gimnasiu de 8 clase posede drepturile unui gimnasiu publicu.

* (Denumiri.) Profesorulu primariu alu Institutulu nostru clericalu din Aradu Rds. d. Mironu Romanu e denumitu de iuspectoru de scóle pentru comitatulu Carasiu, cu rangulu de consiliariu reg; éra d. Petru Petroviciu notariulu Asociatiunei aradane — de actuariu la inspectoratulu din comitatulu Temisiu. Activitatea ambiloru barbati e destulu de cunoscuta publiculu romanu.

* Duminec'a trecuta primu tain'a preotiei fratele nostru diaconu si fostulu conducatoriu de cantu la institutul teologicu si pedagogicu de aici dlu Joanu Munteanu si in Duminec'a viitória se va introduce de administratoriu parohiale in comun'a *Josasielu* (priptulu B. Ineului.) D. Munteanu in catu timpu a studiatu in Aradu, nu s'a marginitu numai la studie oblegate, — prin aplecarea si sporiulu lui in limbistica atrase asupra sa atentiunea mai multoru dintre barbati nostri inteleginti de aici, éra prin diliginti'a sa nefatigata s'a aventatu preste conscolarii sei: drept-aceea credemu a fi in interesulu comunu, déca vre-o comuna besericésca dintr'o parochia mai buna vacanta, chiaru si in interesulu ei, se va sfatui a alege pre acestu preotu june, dar inzestratu cu insusitati frumóse meritórie pentru atare parochia. — Aci ni vine ocaziunea de a observá, cá tristu adeveru ni arata impregiurarea, ce esperiámu in cele mai multe locuri la alegerile preotiloru, aceea adeca: cá alegatori si acumu, mai multu pretiuescu levitismulu, nepotismulu, consangeneitatea si Ddiu mai scie cate interese marsiave in alegerile preotiloru, in locu de a se silí a le sterpi si a-si alege pastorii sei dupa consciositate. Urmarile intereseloru personali nu potu fi bune interesulu comunu, cu atatu mai vertosu bunei stari a besericeii. —

* (*Literariu.*) „Panteonulu romanu“ tomulu I. compusu si edatu de *Josifu Vulcanu* contine portretele si biografiile celebritatiloru romane, si anume in acestu tomu:

1. Carolu I. domnulu Romaniloru, 2. Andreiu Muresianu, 3. Ioanu Eliade Radulescu, 4. Timoteu Cipariu, 5. A. Treboniu Laurianu., 6. Michailu Gogalniceanu, 7. Georgiu Baritiu, 8. Simeonu Barnuti, 9. Vasiliu Alesandri, 10. Anastasiu Panu, 11. Samuilu Vulcanu, 12. Aronu Pumnulu, 13. Ioanu Brateanu, 14. Avramu Iancu, 15. Constantinu Rosetti, 16. Alesandru Harmuzachi, 17. Dimitriu Cichindealu, 18. Dimitriu Bolintineanu, 19. Moise Nicó'ra, 20. Nicolau Golescu, 21. Dora D' Istria, 22. Alesandru Sterca Siulutiu, 23. Georgiu

Harmuzachi, 24. Georgiu Sionu, 25. A. Papiu Ilarianu, 26. Constantinu Negri, 27. Alesandru Petriceicu-Hajdeu, 28. Bogdanu Petriceicu-Hajdeu, 29. Iosifu Hodosiu, 30. Mateiu Millo, 31. V. A. Urechia. — Pretiulu unui esemplariu in editiune eleganta 1 fl. 50 cr.

* In privinti'a recrutarei si cu referinti'a la reclamarea clericiloru, din o ordinatiune mai noua a ministeriulu m. reg. pentru aপরার তেরী — estragemu: candidatii de preoti au dreptulu de a reclamá, si de candidati se considera la r. cat. la protest. si evrei, toti acei'a, cari prin certificate dela superioritate potu documentá cá sunt primiti in vre-unu institutu teologicu: éra la gr. catolici si gr. orientali numai acei'a se considera da atari, cari cu certificatu dela episcopulu diecesanu adeverescu cá au absolvitu cursulu teologicu, — caror'a apoi li se dá unu restimpu de 3 ani pentru de a se chirotoni pentru cutareva parochi'a; déca in acestu restimpu nu se voru chirotoni, reclamarea nu are locu. Reclamarea (pe basea art. XL. §. 25 si 29. din an 1868.) se face, déca respectivulu se dechiara de validu cu ocaziunea visitarei: candidatii de preoti la dechiararea, cá nu au defectu corporale, nu sunt supusi visitarei.

* Esamele semestráli din tóte institutele de aici s'au terminatu deja, la cele din institutul preparandialu au asistatu si dd. inspectori scolari Hofbauer si I. Papu. — In acestu anu la institutele de invetiamentu din Aradu au studiatu 304 teneri romani, dintre cari 129 in teologia, 93 in pedagogia, 77 in gimnasiu si 82 in scólele normali. Dela gimnasiu s'au indepartatu in decursulu anului 13. — Insemnámu, cá in intregulu orasiu nu existe nici unu institutu catu de micu pentru educatiunea domestica a tenerimeii.

* Bibliotec'a teologiloru din Aradu s'a sporitu pana la 440 de bucati. In anulu acest'a o au spriginit'o urmatorii dd. prof. Mironu Romanu si preotulu Nic. Butariu din Bodesci cate cu 9. bucati. — E. B. Stanescu si Carolu Sásku cate cu 1. Dsió'ra Elen'a Novacu cu 7, — mai departe Al. Popoviciu cu 5 darabe si portretulu lui Andreiu Muresianu. — P. Munteanu si Nic. Galiciu cate cu 3. — C. Gurbanu, L. Pascu, G. Morariu, Jul. Tulcanu si D. Petrescu cate cu 2. — Val. Pesteanu, N. Bogdanu, Z. Popoviciu, D. Darabantiu, P. Grozd'a, Ger. Serbu, J. Totoreanu si J. Petrutiu cate 1. — la olalta 54.

* Casulu din Cracovi'a — intemniatarea Calugaritiei Barbar'a Ubrik — escitá resemtiulu Europei intregi. Simpla intemniatare si isolare a unei calugaritiei ar fi preputienu pentru alarmarea opiniunei publice, déca aceea nu ar fi incepciata cu unele abusuri straordinari si déca lumea din acest'a scena n'ar trage consecintie fundate pe fapte si adeveru. Istori'a intemniatarei e prelungta pentru foi'a nóstra periodica, deci catu pentru lips'a spatiulu, atatu pentru cá tóte intemniatarea acestei descoperiri anca nu s'au constatatu catu de chiaru si cá se incungiurámu si scorniturile, ce nu sunt rare la atari casuri, obiectulu acest'a lu vomu atinge in nrulu viitoriu.

Pentru redactiune: **Custante Gurbanu.**

Tipariulu lui Stefann Gyulai in Aradu.